

MERIDIANE • MERIDIANE

● În cadrul „Primăverii culturale europene“ ce se desfășoară între 27 martie - 15 mai, Teatrul „Kameri“ din Tel Aviv va prezenta, în zilele de 5 și 6 mai, la Sala Mare a Teatrului Național, spectacolul „Hamlet“.

● Regizorul **Alexandru Solomon** a obținut Premiul pentru regie al Uniunii Cineaștilor, la categoria film documentar, pentru pelicula „Marele jaf comunist“. Trei scurt-metraje ale regizorului - „Duo pentru Paolonce și Petronom“, „Viață de câine“ și „Franzela exilului“ - au fost proiectate la Institutul Cultural Român din București. Aceste documentare au fost premiate la importante festivaluri naționale și internaționale, fiind difuzate de BBC, Arte, France 2.

● Cea mai valoroasă colecție din România cu lucrări semnate de **Victor Brauner** a fost expusă la Muzeul de Artă din Tulcea. Expoziția a fost organizată de Institutul de Cercetări Muzeale, care a lansat și un calendar pe 2007 cu reproduceri fotografice ale lucrărilor expuse.

● Firma israeliană „Ashtrom“ se ocupă cu construirea sediului Teatrului Excelsior, o clădire care va avea 11 etaje. Tot firma asigură și fondurile necesare. După încheierea lucrărilor, trustul va folosi clădirea până își va amortiza investițiile, după care va intra în proprietatea statului român.

● Prima reuniune a Forumului Mondial Evreiesc, un nou organism consultativ internațional, va avea loc în octombrie, în localitatea Beit Hanassi. Vor participa aproximativ 200-300 de lideri ai evreilor din întreaga lume. Inițiativa creării acestui forum îi aparține președintelui israelian Moshe Katsav. Ea a fost lansată la cea de a 16-a sesiune a Knesset-ului, din 2003, și ar urma să fie un fel de „a doua Cameră“ a Parlamentului israelian.

ȘTIRI... SIGURE

● Asasinarea lui **Ilan Halimi** în Franța a avut drept consecință creșterea interesului pentru imigrare al evreilor francezi în Israel. Astfel, numărul celor care se gândesc să plece s-a dublat. Potrivit lui **David Roche**, directorul general al Jewish Agency, de la asasinat zeci de evrei francezi au luat legătura cu Agenția pentru a se interesa de condițiile de imigrare.

● La Clubul Scriitorilor idiş din Tel Aviv, Uniunea Scriitorilor și Ziariștilor de limba idiş a celebrat cea de a 99-a aniversare a ziaristului și scriitorului **Yoseph Lipsky**. Mulți ani, sărbătoritul a editat în Israel ziarul „Der Veg“ și „Fray Isroel“, fiind și corespondent la numeroase ziare idiş din lume.

● **Eddie Butler** va reprezenta Israelul la concursul de acest an al „Eurovizionii“. Butler face parte din comunitatea evreilor negri care a emigrat din Statele Unite în Israel. Ei se consideră descendenți ai vechilor israeliți, deși istoricii resping această ipoteză. Butler va interpreta în concurs melodia „Ze Hazaman“ sau „This is the Time“.

● Tot un interpret evreu - **Tina Karol** (Tania Liberman) - va reprezenta Ucraina la aceeași competiție. În vârstă de 23 de ani, în finala selecției „Eurovizionii“ din această țară, ea a reușit să învingă alți doi finaliști. Karol este cunoscută în comunitatea evreiască ucraineană pentru repertoriul ei de cântece evreiești.

● Activitatea turistică din Israel a crescut cu 31% în februarie, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, și cu 24% în primele două luni ale acestui an. Ministrul turismului, **Avraham Hirschson**, a spus că este posibil ca în 2006 să se atingă obiectivul propus de trei milioane de turiști.

● Gripa aviară nu a ocolit nici statul evreu. 11.000 de curcani au murit în câteva zile în trei kiburi și un moșav. Toate păsările au fost tăiate atât în locurile menționate, cât și pe o rază de trei kilometri. Israelul a oprit exporturile de păsări neprelucrate, iar U.E. a interzis importul de produse de pasăre din țară.

● Paradoxal, patinajul a devenit un sport dominat de evrei. Campioana lumii la patinaj artistic, **Irina Slutkaia**, din Rusia, este evreică, la fel și rivala ei, americanca **Sasha Cohen**. **Emily Hughes**, tot din echipa americană, este evreică, iar sora ei, Sarah, a obținut medalia de aur la Olimpiada de Iarnă din 2002. Cele trei perechi din echipa americană de dans au parteneri evrei. (E.G.)

ȘANHAI - portul ultimului refugiu

bani. În cartierul internațional oamenii de afaceri veniți din alte țări puteau activa în liniște. Orașul era plin de contraste: cartiere de lux închise ale marilor bogătași europeni sau americani, alături de înghețăriile sărăcicioase ale miilor de chinezi. În urma atacurilor repetate ale japonezilor, în perioada în care evreii austrieci au ajuns acolo, orașul se afla în declin. Pentru a-și asigura condițiile de trai, ei s-au organizat într-o comunitate puternică. Și-au creat un cartier al lor, „Mica Viena“, cu prăvălii, cafenele, cluburi de noapte, propriile ziare. În afara evreilor austrieci au ajuns la Șanghai și sute de evrei din alte țări europene.

Dar după ce, în 1941, japonezii au câștigat controlul asupra cartierelor locuite de străini, evreii au fost mutați într-un ghetou. Trăiau în condiții de insecuritate, dar puteau să circule prin oraș, iar copiii frecventau școlile. Oamenii locuiau în camere mizere, de mansonă, supraviețuiau cu multe dificultăți, femeile își câștigau pâinea croșetând. În 1943, Crucea Roșie a raportat că mii de refugiați erau să moară de foame. Și dacă n-au murit de foame, au murit în urma bombardamentelor americane. Interesant a fost că japonezii, cunoscuți pentru brutalitatea și duritatea lor, s-au îngrijit de răniți, indiferent de naționalitate. După eliberarea de japonezi, majoritatea refugiaților au plecat în S.U.A., Australia și Israel.

EVA ȚUȚUI



Un martir al propriilor căutări: URIEL ACOSTA

Gabriel da Costa ori **Uriel Acosta** (cum apare în diverse scrieri) s-a născut în 1590, la Oporto, în Portugalia și a murit în 1640, la Amsterdam. Familia sa era convertită la catolicism. Educat într-o mănăstire iezuită, la vârsta de 25 de ani era trezorerierul unei parohii. În 1618, a părăsit biserica, a plecat la Amsterdam, a fost circumcis, și-a luat numele iudaic de Uriel. Comunitatea din Amsterdam nu l-a primit cu brațele deschise, cum se aștepta. El a început să critice deschis tradiția rabinică, provocând antipatia și apoi respingerea din partea conaționaliilor. Uriel Acosta a scris o carte: „Comparație între tradiția fariseică și Lege“, ceea ce i-a adus o condamnare la închisoare chiar din partea autorităților creștine. Cartea a fost interzisă, autorul a plătit amendă și s-a autoexilat. După 15 ani de exil și frământări, Uriel Acosta revine la Amsterdam și declară că „se îndoieste de Legea lui Moise“. După alți șapte ani, își cere iertare în fața comunității și acceptă ritualul umilitor de a fi călcat cu piciorul de fiecare membru al comunității. Nu a mai suportat, după acest moment, să trăiască în disprețul celor din jur și s-a sinucis. A lăsat un manuscris: *Exemplul unei vieți*, care a fost publicat abia la sfârșitul secolului al XIX-lea. Despre această personalitate controversată au scris Zangwill, istoricul Graetz ș.a.

BORIS MARIAN

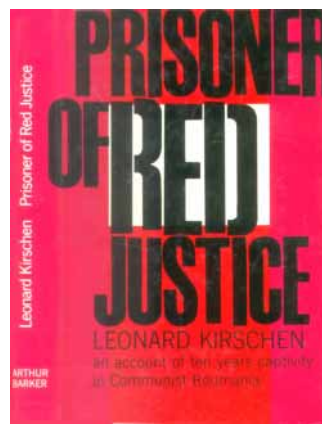
Restituirea Palatului Căilor Ferate Austriece face vâlvă la Viena

La Viena, retrocedările bunurilor și imobilelor „arianizate“ în perioada celui de-al doilea război mondial continuă să agite și astăzi spiritele. Doar la câteva săptămâni după restituirea a cinci picturi semnate Klimt, nepoata familiei Bloch-Bauer, Maria Altmann, obține și Palatul Căilor Ferate Austriece. Instanța de judecată s-a pronunțat săptămâna trecută în favoarea restituirii în natură a imobilului din Elisabethstraße 18, cotat la suma de patru până la cinci milioane de euro. Mariei Altmann, în vârstă de 90 de ani, îi revine însă doar o pătrime din imobil. Până la ora actuală, ceilalți moștenitori nu au revendicat clădirea.

Proprietarul de drept al Palatului, fabricantul evreu Ferdinand Bloch-Bauer, s-a refugiat în 1938, în perioada prigoanei național-socialiste, la Zürich, de unde a încercat să vândă imobilul Companiei de Căi Ferate. Bazându-se pe anumite tertipuri juridice, compania a preluat însă clădirea, fără să plătească un șiling. După terminarea războiului, Palatul a devenit proprietatea Căilor Ferate Austriece.

Acesta nu este însă un caz singular la Viena. Alte trei imobile importante au fost retrocedate anul trecut. Există însă și procese în care instanța de judecată s-a pronunțat împotriva restituirii. (COMPRESS)

Foarte puțin cunoscut astăzi, **Leonard Kirschen**, originar dintr-o familie evreiască venită la începutul secolului al XIX-lea în Țara Românească, și-a dedicat viața și cariera unui scop nobil: rezistența la totalitarism. S-a născut la 8 septembrie 1908, la Brăila, la vârsta de 11 ani a fost trimis la studii în Anglia, apoi la Berlin, unde a obținut diplome de inginer și de economist. Revenit la București, a studiat și Dreptul, din 1937 colaborând la diverse publicații britanice. În 1941 se refugiază în Turcia, unde este colaborator permanent la „Daily Telegraph“, „Sunday Times“, „Arab News Agency“. Revine în țara natală în noiembrie 1944, este corespondent la Associated Press of America. Și-a plătit scump naivitatea de a crede în șansa liberei informații într-o țară cu regim dictatorial. Este arestat în 1950, deși putea părăsi România mult mai devreme, cunoaște închisorile Malmaison, Jilava, este condamnat la 25 de ani temniță pentru „înaltă trădare“. După un deceniu, în anul 1960, în urma unui demers al Ministerului de Externe britanic este eliberat și sosește la Londra. Redevine colaborator la Associated Press, se ocupă de țările sud-americane, unde dictaturile se succedau de la an la an. Publică, în 1963, o carte de succes, *Prisoner of Red Justice*, relevând experiența din închisorile de la Jilava, Aiud, Pitești. Este primul autor mai important care dezvăluie aceste orori. A fost ales vicepreședinte al Asociației Culturale a Românilor refugiați în Anglia. A murit la 30 aprilie 1983, iar presa britanică („The Times“ ș.a.) i-a adus elogii meritate pentru conduita și acțiunile sale umanitare. Față de dictatura lui Hitler, apoi cea antonesciană și apoi, regimul pro-sovietic, dictatorial din România, Leonard Kirschen a fost un consecvent oponent, suferind cu demnitate pentru idealul democrației. (B.M.M.)



Albert Einstein menționa, într-o prefață scrisă pentru publicația „Cahiers juifs“, apărută în Franța, după 1933, aportul imens al evreilor, puțin numeroși față de populația majoritară, la civilizația și cultura germană, ca și la cea a Occidentului. Infirmând argumentele antisemite, evreii și-au dovedit rezistența morală (respectul pentru lege și pentru valorile familiei) bazată pe esența iudaismului. În secolul al XIX-lea, doi mari scriitori, Heinrich Heine și Ludwig Börne, au fost de origine iudaică. În plan politic, unul din liderii „Junkerilor“ (moșieri conservatori) era evreul botezat Julius Stahl, în timp ce liberalii erau conduși, printre alții, și de lideri evrei: Johann Jacoby, Leopold Sonnemann. Primul președinte al Curții Supreme a Reichului, sub Wilhelm I, a fost Ludwig Bamberger, evreu ridicat la treapta nobiliară. Unul din consilierii principali ai lui Wilhelm II a fost Albert Ballin. Legislația în domeniul comerțului a fost elaborată cu participarea lui Lewin Goldschmidt. Înaintea instaurării Republicii de la Weimar, justiția avea ca ministru pe Kurt Rosenfeld, iar finanțele pe Hugo Simon, iar după instaurare, la interne era Landsberg, la externe fiind Walter Rathenau, ce avea să fie asasinat de un fanatic naționalist. În Prusia, unul dintre prim-miniștri a fost Paul Hirsch. Prezența evreilor emancipați în vârful ierarhiei politice germane în perioada 1860-1925 a alimentat din plin propaganda antisemită, deși nici un politician evreu nu a putut fi acuzat de lipsă de loialitate în serviciul public. N-a existat profesiune în epoca modernă în care evreii germani să nu fie prezenți prin competență și prestigiu (medicină, jurisprudență, industrie, știință, finanțe, comerț). Și aceste contribuții au devenit obiectul programului xenofob al noului partid ce avea să preia puterea în 1933.

În literatură, Hugo von Hoffmannsthal, Karl Kraus, Else Lasker-Schüler, Klaus Mann (fiul lui Th. Mann), Rilke, Wassermann, Werfel, Stefan Zweig, Arnold Zweig, Feuchtwanger, Joseph Roth, Kafka ș.a., au fost creatori de literatură germană care, conform criteriilor naziste, ar fi fost „evrei“ (de la 25% la 100%). În filosofie, de la Salomon Maimon în sec. XVIII, la Hermann Cohen (1842-1918), Ernst Cassirer, Husserl, Otto Weininger, Martin Buber, evreii au adus contribuții considerabile. În științele aplicate (A. von Bayer - „semi-evreu“, Fritz Haber - Premiul Nobel, H. Hertz), în matematică, fizică (Jacobi, G. Cantor, Minkowski), ca să nu mai vorbim de lunga listă de inventatori care au contribuit (fără intenție) la crearea puternicei industrii de război germane. Sunt domeniile în care evreii și-au pus inteligența la contribuție. În muzică, Gustav Mahler, apoi o serie de dirijori precum Bruno Walter, Klemperer au fost evrei. În pictură, Liebermann, Lesser Ury, H. Struck, Steinhardt, în cinematografie (Lubitsch, Fritz Lang, Lupu Pick ș.a.), editori, librari, jurnaliști, sportivi, toți acești evrei au crezut că „patria germană“ le va fi recunoscutoare. Hitler, în *Mein Kampf*, nu suflă o vorbă despre ei. El, ca și antisemiții de azi, vedea o conspirație mondială „iudeo-masonică“. Astăzi, sperăm, conviețuirea evreo-germană a intrat pe un făgaș normal ce nu va fi spulberat de ura celor intratabili.

B. MEHR

Contribuția evreilor la modernizarea Germaniei până în 1933